

CATÀLEGS DE L'ARXIU COMARCAL DE LA GARROTXA, 1

EX MACHINA

ARQUEOLOGIA POSTINDUSTRIAL D'OLOT

Ex machina.
Arqueologia postindustrial d'Olot

CATÀLEGS DE L'ARXIU COMARCAL DE LA GARROTXA, 1

Edició
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Disseny i maquetació
www.tintadecalamar.cat

Fotografies
ACGAX. Servei d'imatges

Olot, setembre de 2013

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
**Direcció General d'Arxius,
Biblioteques, Museus i Patrimoni**
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

EX MACHINA

ARQUEOLOGIA POSTINDUSTRIAL D'OLOT

Una instal·lació de
Quim Domene i l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Arxiu Comarcal de la Garrotxa
Olot, 7 de setembre – 15 de desembre de 2013

PRESENTACIÓ

Des de fa uns anys, l'artista olotí Quim Domene ha anat aplegant objectes, papers i altres materials de fàbriques de la ciutat desaparegudes. Guardades en el seu taller, Domene va observar que aquestes peces, tretes del seu espai originari, adquirien una dimensió nova, de vegades quasi artística, i va proposar a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa mostrar-ne una selecció.

L'elecció de l'arxiu per a una instal·lació d'aquest tipus pot semblar inicialment estranya. Però, ben mirat, no ho és gens. D'una banda, la informació bibliogràfica i documental disponible en aquest centre permet fixar amb més precisió el context on aquests objectes van complir la seva funció original. D'altra banda, el patrimoni industrial de la comarca és objecte de l'atenció de l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa, que conserva els fons documentals d'algunes empreses històriques d'Olot, com El Arte Cristiano i Paper Carlets.

Finalment, l'exposició *Ex machina. Arqueologia industrial d'Olot* vol ser una mostra més de l'obertura a la societat i de la col·laboració amb agents socials de la comarca que defineix l'actuació de l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa.

EX MACHINA

ARQUEOLOGIA POSTINDUSTRIAL D'OLOT

Ex machina convida a reflexionar entorn de tres temes que vertebreren formalment l'exposició: **1/** l'objecte postindustrial com a ens independent, **2/** les traces de memòria que desprèn l'objecte i **3/** la reassignació de contingut a través del procés arxivístic i expositiu.

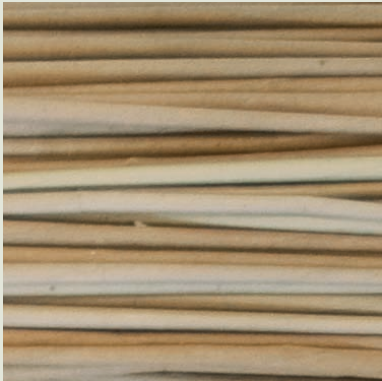
1/ l'objecte independent s'emancipa del seu context industrial a través de l'acció de l'artista. L'artista s'apropia físicament i conceptualment de l'objecte postindustrial: l'objecte que ha deixat de desenvolupar la seva funció productiva sedueix l'artista pel seu aspecte purament estètic. L'artista escull aquests objectes postindustrials al llarg dels anys i en fàbriques diferents. Seguidament, l'artista reubica l'objecte dotant-lo d'un context que no li és originalment propi. Es tracta d'un procés similar als *ready-mades* de Marcel Duchamp.

2/ la memòria de l'objecte postindustrial exposat evidencia la fragmentació, el trencament i el buit: l'oblit esdevé un element rellevant en la construcció de la memòria. L'objecte evoca la ruïna i ens ensenya la importància dels residus fragmentats i humils del nostre passat immediat. En aquest sentit, la memòria de l'objecte postindustrial ens ajuda a construir una història materialista enfront d'una història basada en el progrés ascendent: el protagonisme donat a la ruïna contraposada als grans esdeveniments de la història revela els efectes socials i els desequilibris del progrés històric.

3/ el procés arxivístic i expositiu al qual han estat sotmesos aquests objectes els reomple d'un contingut nou. D'una banda, la institució-arxiu proporciona informació i documentació sobre la peça. El poder de la institució és un *a priori* que assegura que el visitant no dubti de la veracitat de la informació donada. De l'altra, el poder del "cub blanc" (és a dir, la suposada neutralitat de l'espai expositiu) força el visitant a redescobrir aquests objectes per si mateixos, independentment de la seva funció i procedència originals.

Aquesta exposició proposa al visitant reflexionar sobre l'aleatorietat de la construcció de la història, la memòria i la veritat.

HIJOS DE SACREST SA SACREST INDUSTRIAL SA (CAN SACREST)

Hijos de Sacrest SA – Sacrest Industrial SA (can Sacrest)

filatura de llana

1872-1976

ronda de Sant Bernat, 22

Originada en un antic taller tèxtil nascut a Sant Esteve d'en Bas i traslladat a Olot, aquesta fàbrica tèxtil va destacar inicialment en l'elaboració de boines, que li van valer premis a les exposicions de Barcelona (1888) i París (1889). Més tard, s'hi van elaborar filats i teixits de punt, en especial mitjons, jerséis, mitges i bufandes. En la seva etapa final, a partir de 1963, va adoptar el nom de Sacrest Industrial SA.

Ús actual: Edifici de propietat municipal. Projecte d'escola d'art.

Fons A 440m sobre el nivell del mar. Vicenç Grivé Coma, 1885

Quim Roca Mallarach, 2013

HIJOS DE FRANCISCO AUBERT Y COROMINA (CAN SABATA)

Hijos de Francisco Aubert y Coromina (can Sabata)

filatura i gènere de punt

c.1889-finals dècada 1970

vora el nucli urbà de la Canya

Gràcies a la força hidràulica d'una resclosa, a can Sabata s'hi obtenia fil i s'hi elaboraven materials de regenerat, especialment jerseis i mitges de fil de cotó. En la seva darre-
ra etapa, també s'hi van fer llençols de fil. Els treballadors de la fàbrica vivien en uns habitatges riu avall coneguts com barri de Triana, una antiga colònia industrial que es va endur l'aiguat de 1940.

Ús actual: Edifici existent. Ús industrial i artesanal.

Fons Fotografia Gotarde. Carme Gotarde Camps, c.1915

Quim Roca Mallarach, 2013

COOPERACIÓ FABRIL SA

Cooperació Fabril SA

filatura, tint i gènere de punt

1916-1990

passeig de Barcelona, 4

La Cooperació va ser la primera cooperativa d'obrers del tèxtil nascuda a la ciutat. En els seus inicis, va aprofitar les dependències d'una fàbrica tèxtil anterior, propietat de la família Dusol, a tocar del pont de Santa Magdalena, per produir una gran quantitat de gènere de punt. Cap a 1931 es va traslladar a unes noves instal·lacions entre la plaça de Josep Clarà i el passeig de Barcelona.

Ús actual: Edificis parcialment enderrocats. Una part destinada a oficines i comerços. Plaça pública i habitatges al solar.

Fons Francesc Jaume Coll (Mestres). Francesc Jaume Coll, c.1952

Quim Roca Mallarach, 2013

FRANCISCO FALGUERA PUJOL

TÉXTIL PUNTO SL (CAN FALGUERA)

Francisco Falguera Pujol – Téxtil Punto SL (can Falguera)

filats i gènere de punt

1922-1980

carrer del Roser, 21

L'empresa va ser creada per l'escrivent Francisco Falguera Pujol i va arrencar amb dos modestos telers circulars a mà. Des del seu inici, va mantenir dues línies de producció, filats i gènere de punt, i va destacar en la confecció de guants i mitges. L'any 1945, quan els fills del fundador es van fer càrrec de la gerència del negoci, es va transformar en una societat limitada sota el nom de Téxtil Punto.

Ús actual: Edifici enderrocat. Plaça pública i edifici dels Jutjats al solar.

Quim Roca Mallarach, 2004

Quim Roca Mallarach, 2013

COOPERACIÓ D'ARTS DECORATIVES – DIMOSA

Cooperació d'Arts Decoratives – DIMOSA

taller de sants

1931-2009

carrer de Santa Magdalena, 2

Va néixer com una cooperativa creada per treballadors del taller olotí can Castellanas i establerta en un local del carrer de Sant Pere Màrtir. L'èxit en l'elaboració d'imatges religioses i objectes decoratius va comportar el trasllat a les antigues dependències de la Cooperació Fabril, l'any 1934. Posteriorment, es va constituir com a societat amb el nom de Sucar-rats, Busquets, Torrentó i companyia.

Ús actual: Edifici de propietat municipal.

Col·lecció d'imatges de Josep M. Dou Camps. Emeteri Vélez Valls, 1934

Quim Roca Mallarach, 2013

COTYM SA

COTYM SA

tèxtil d'alta costura

1975-1993

carrer de Nonet Escubós, s/n

L'empresa va néixer a partir d'una botiga de roba per a home i dona anomenada Mister Morgan, oberta l'any 1971 al carrer dels Dolors, d'Olot. Establerta a l'antic local del taller de reparació i venda de vehicles Renault (1972-1974), dissenyava i estampava els seus propis models, amb un èxit notable. Finalment, la competència de productes italians semblants, a preus més baixos, en va causar el tancament.

Ús actual: Edifici existent. Ús residencial i comercial.

Arxiu Família Codony. Autor desconegut, c.1974

Quim Roca Mallarach, 2013

GEOMETRIA, I

Fusta
20 × 10 × 7 cm
Can Sacrest

DÍPTIC NÚM. 414

Guix i arpillera
32 × 22 × 8 cm cada un
Arts Decoratives

TORS

Guix
22 × 28 × 8 cm
Arts Decoratives

ARXIU

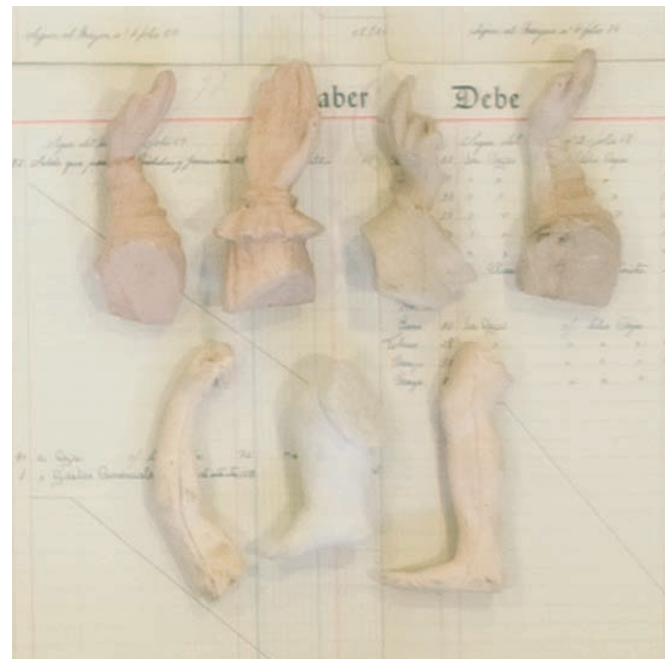
Paper, cartró i ferro
Mides variables
Can Sacrest

20 DIBUJOS
Técnica mixta sobre paper
50 x 40 cm cada un
COTYM

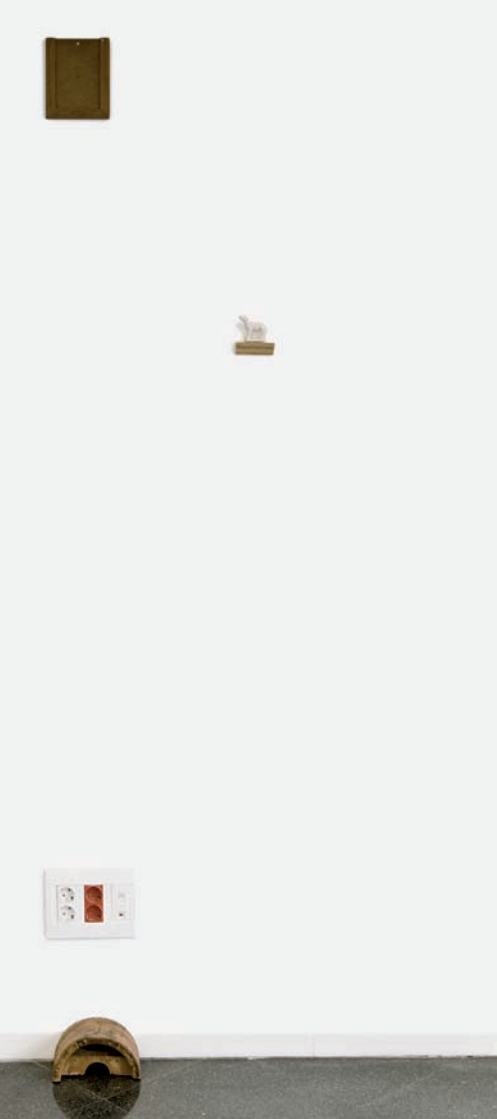

EXTREMITATS, I
 Guix
 Mides variables
 Arts Decoratives

EXTREMITATS, II
 Fusta
 Mides variables
 Can Falguera

CONS, I
 Cartró
 Mides variables
 Can Falguera

CONS, II
 Cartró
 Mides variables
 Can Sacrest

MARC, I
Fusta
20 × 16 × 2 cm
Can Sacrest

ANIMAL
Guix
6 × 7 × 3 cm
Arts Decoratives

GEOMETRIA, II
Fusta
20 × 10 × 11 cm
Can Sacrest

CERCLES

Fusta
178 × 145 × 5 cm
Can Sabata

BODEGÓ

Fusta
Mides variables
Can Falguera

MULTIPLICACIÓ

Mirall, fusta i ferro
51 × 39 × 2 cm
Can Sabata

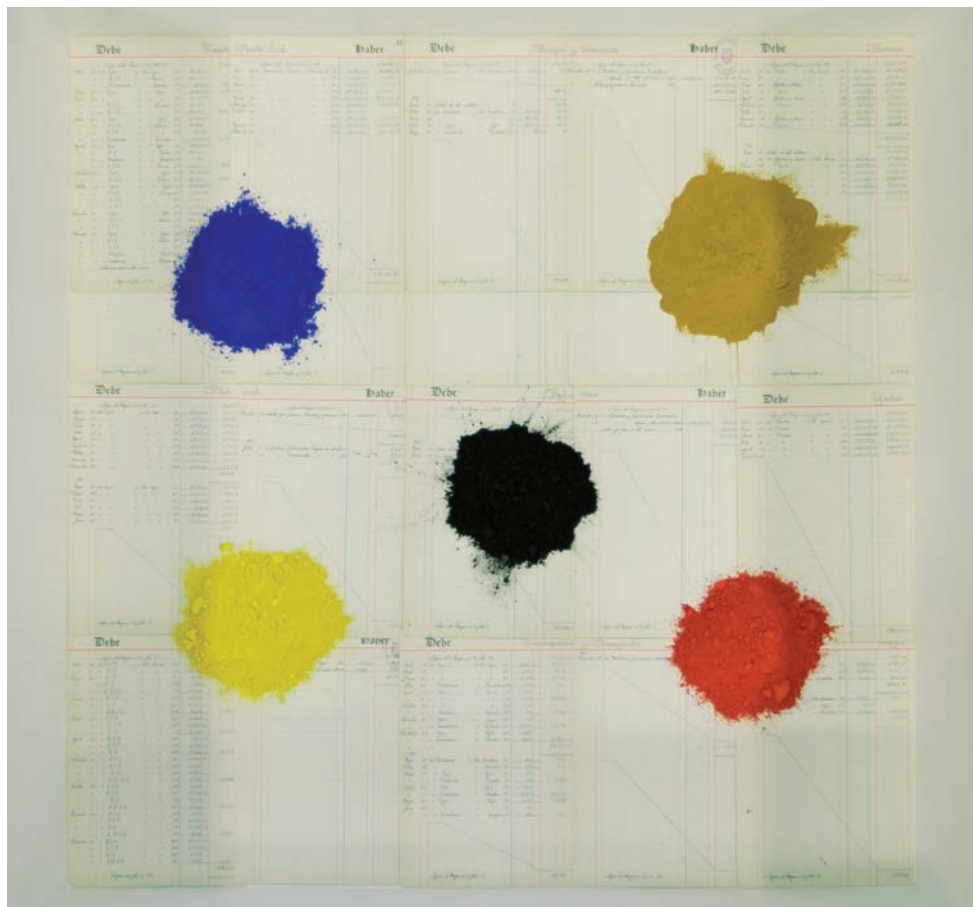
COLUMNA

Guix, fusta i llibre
170 x 40 x 30 cm

Can Sacrest i Arts Decoratives

CINC FORMES CÒNIQUES
Pigments
Mides variables
La Cooperació

ANATOMIES
Ferro
Mides variables
Can Falguera

TRANSPARÈNCIES
Ferro i niló emulsionat
198 x 120 cm cada un
COTYM

